

(CAT)

SOBRE LA REVOLUCIÓ

LAURA TORRES AMB LA COL·LABORACIÓ DE SERGI ÁLVAREZ RIOSALIDO I GUILLEM PÉREZ SÁNCHEZ

DIVENDRES 8 DE NOVEMBRE, 20H

Tota revolució té la seva iconografia, els seus codis visuals i les seves consignes. Són imatges portadores de mil paraules que ho “expliquen tot” d’un sol cop d’ull; per això son tan populars i alhora tan perseguides pel poder que qüestionen. Ara i aquí hi tenim els llaços grocsⁱ, reprimits i perseguits grotescament per totes les instàncies de l’Estat espanyol, que no pot tolerar aquesta reivindicació: la llibertat dels presos polítics del moviment independentista català (tot un govern empresonat o a l’exili!). Segons l’Estat això no existeix i, per tant, la reivindicació que se’n fa és malèvola.

Laura Torres s’ocupa d’aquest fet iconogràfic des d’un punt de vista particular: el viatge d’aquests símbols del món de la ficció al de la lluita política i a l’inrevés, així com la “inevitable mutació en objecte de consum” i la producció industrial consegüent. Certament, jo soc consumidor de llaços grocs en totes les seves formes i matèries: metàl·lics, de plàstic, de goma, de tela, pintats... En aquest punt del text m’agradaria posar l’*emoji* de la granota del WhatsApp, amb la qual m’identifico molt, però hi posaré

l’emoticona original: :-) (dos punts, guionet, parèntesi de tancament). Cada dia llegim de manera més pictogràfica, potser perquè el marge d’interpretació es més ampli i persistent en la memòria.

Les imatges impliquen un text, i les consignes, una “imatge”. En la producció industrial d’aquestes coses, molts cops s’amaga un fons obscur en relació amb el seu contingut reivindicatiu. Laura Torres n’assenyala un exemple: la samarreta de Mango “Yes, I’m a feminist” (Sí, soc feminista) és manufacturada en fàbriques que exploten milers de dones. La forma ignora el fons, fins i tot el contradiu; és un curtcircuit semiòtic.

La imatge que d’alguna manera va motivar Laura Torres cap a aquesta recerca-acció va ser la màscara del personatge múltipleⁱⁱ Anonymous, perquè va i ve constantment de la ficció a la realitat i viceversa. Tots en tenim la imatge al cap: màscara blanca d’un personatge anacrònic que somriu sorneguer amb perilla i bigotis a l’estil del segle XVII. El seu origen gràfic ve del còmic *V de Vendetta*, d’Alan Moore i David Lloyd, aparegut a la dècada del 1980 i popularitzat amb la pel·lícula

homònima del 2005 dirigida per James McTeigue, si bé l’origen històric del personatge, Guy Fawkes, és l’anomenada conspiració de la pólvora contra el rei Jaume I d’Anglaterra el 5 de novembre del 1605 –d’aquí ve l’anacronisme de la màscara. Hackers de tot el món han recuperat el nom i la imatge d’aquest personatge per a la ciberlluita anticapitalista, fent visibles les esquerdes del cibercontrol al qual cada dia estem més exposats. Però inevitablement la màscara es fabrica a milers i la recaptació dels drets d’imatge va a parar a Time Warner, productora de la versió cinematogràfica de *V de Vendetta*. Potser per aquest motiu el canal Anonymous Catalonia de Telegram no usa aquesta imatge.

La paradoxa és que tots podem identificar-nos amb alguna reivindicació i els seus símbols, i ser consumidors alhora d'aquests símbols en forma d'objecte, imatge-recordatori, etc. Quants centenars de milers d'estelades hem comprat a la Xina –país centralista entre centralistes i capdavanter de l'oxímoron en política *govern comunista i economia capitalista*?

Laura Torres recopila totes aquestes relacions iconogràfiques amb objectes, recordatoris i enllaços de webs per desplegar un mapa d'anada i tornada entre les referències històriques o contemporànies del fet polític i el seu espill en la ficció literària i cinematogràfica i en les xarxes, així com amb la seva degradació i mutació comercial i emocional. Ho fa a través d'una conferència-accióⁱⁱⁱ. Una veu darrere l'audiència explica el que poden veure davant seu projectat en una gran pantalla, la veu acusmàtica que guia una mà invisible, la mà del vídeo-ciber-DJ que ho mena tot plegat. Al cartell, el dibuix, a una sola tinta (vermella), d'un escolta uniformat salutant^{iv}. És una imatge paranoicocrítica: on imaginem el jove? Als països nòrdics, els EUA, Rússia, la Itàlia de Mussolini, l'Alemanya de la pel·lícula *Cabaret...* o a Catalunya, on els escoltes van suposar una alternativa a l'OJE falangista? És la baula perduda entre la relació de la sèrie *The Hunger Games*, iniciada el 2012, en què els protagonistes usen aquesta salutació, i els manifestants de Bangkok contra els militars l'any 2014.

Joan Casellas
Teià, 21 d'octubre del 2019
Amb un llaç groc i alçat

ⁱ Els llaços grocs tenen una llarga història reivindicativa arreu del món. A Catalunya el virrei de Felip V, Francisco Antonio Fernández de Velasco y Tovar, els va prohibir l'any 1704 perquè "*crea discòrdia entre las familias*". I per aquest motiu es van produir nombrosos afusellaments.

ⁱⁱ Personalitats múltiples: personatges de ficció que poden ser usats per qualsevol, generalment per motius activistes. Dins del món de l'art, Luther Blissett va ser un dels personatges (col·lectius) més usats pels apropiacionistes i la vaga d'art de l'any 2000, aquí divulgada àmpliament pel fanzín *P.O.BOX*, de Merz Mail.

ⁱⁱⁱ La conferència-acció va tenir en Salvador Dalí un predecessor amb la conferència "La posició moral del surrealisme" a l'Ateneu Barcelonès l'any 1930, en la qual qualifica Àngel Guimerà, glòria de les lletres catalanes del moment, de "putrefacte pelut". El moviment Fluxus també va practicar la conferència-acció amb entusiasme, particularment l'artista de Zaj Esther Ferrer.

^{iv} El moviment escolta, creat el 1907 pel militar anglès Robert Baden-Powell, promovia l'educació dels joves en l'amor a la natura però a través de l'estètica i la disciplina militar. L'escoltisme es va estendre arreu del món com a organització i com a model flexible segons la ideologia de cada règim que l'adoptava.